

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.011.08.2015
Nr kontroli P/15/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/15/094 – Przeciwdziałanie niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Marian Skrabalak – Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie nr 94392 do przeprowadzenia kontroli z dnia 20 lipca 2015 r. (dowód: akta kontroli str.1,2)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Radymnie, zwany dalej „Urzędem”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wójt Gminy Radymno - Bogdan Szylar, od 16 listopada 2014 r., a poprzednio, Stanisław Ślęzak. (dowód: akta kontroli str. 3,4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

W kontroli stwierdzono, że administracja samorządowa Gminy Radymno nieskutecznie przeciwdziałała niszczeniu dróg gminnych, wykorzystywanych do transportu materiałów i sprzętu na budowę autostrady A4 oraz nie egzekwowała na bieżąco naprawy zniszczonych lub uszkodzonych dróg. Nawierzchnia jednej z czterech dróg używanych do transportu technologicznego, w związku z budową tej autostrady, została całkowicie zdegradowana wskutek intensywnego transportu materiałów na budowę i niewłaściwie prowadzonych robót naprawczych przez wykonawcę autostrady. Dopiero w maju 2015 r., tj. po blisko 5 latach od rozpoczęcia transportu technologicznego, i blisko roku od jego zakończenia, kiedy wykonawca autostrady wystąpił o odbiór drogi wskutek zakończenia jej eksploatacji, Urząd podjął starania o zapłatę odszkodowania za powstałe zniszczenia i uszkodzenia. Wykonawca autostrady odmówił jednak tej zapłaty, twierdząc że drogę przejął w złym stanie technicznym, co wykazała sporządzona przez niego inwentaryzacja techniczno-fotograficzna. Należy przy tym stwierdzić, że Urząd nie doprowadził do przekazania mu dokumentacji z tej inwentaryzacji, do której był uprawniony, na podstawie umowy dotyczącej zakresu i sposobu korzystania z drogi, zawartej w dniu 6 grudnia 2010 r. Ponadto wyliczenia odszkodowania dokonał z naruszeniem warunków przyjętych w tej umowie, tj. bez udziału uprawnionego rzeczoznawcy oraz bez powiadomienia wykonawcy o szkodzie i potrzebie jej oszacowania. Podkreślenia przy tym wymaga, że Urząd podczas budowy autostrady nie prowadził bieżącego nadzoru nad stanem tej i pozostałych dróg, po których prowadzony był transport technologiczny oraz nie prowadził monitoringu prac i transportu budowlanego w zakresie zagrożeń dla stanu technicznego dróg, jak również na bieżąco nie zgłaszał i nie egzekwował usunięcia stwierdzonych uszkodzeń dróg. Uszkodzenia takie wykazywane były dopiero podczas okresowych przeglądów, do prowadzenia których zobowiązywały przepisy art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 1985

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

r. o drogach publicznych² i art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z 7 lipca 1994 r. - *Prawo budowlane*³. Zaznaczyć przy tym należy, że w Urzędzie nie ustanowiono procedur określających warunki wykonywania przez pracowników zadań w zakresie zarządzania drogami, a także wykonywania i bieżącego dokumentowania sprawowanego nadzoru nad stanem dróg oraz monitorowania prac i transportu w związku występującymi zagrożeniami dla stanu technicznego dróg, jak również zgłaszania i sposobu egzekwowania naprawy zniszczonych dróg. Pomimo obowiązku wynikającego z par. 11 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁴ w Urzędzie nie prowadzono dziennika objazdu dróg, a zapisy w książkach dróg były niezgodne z ustaleniami okresowych przeglądów dróg. Urząd nie występował do Policji i Inspekcji Transportu Drogowego o kontrolę pojazdów obsługujących budowę autostrady, a także nie zapewniał sobie informacji o przejazdach po jej drogach pojazdów wielotonażowych lub o transporcie wielkogabarytowego, ciężkiego sprzętu budowlanego.

Zakres przeprowadzonych okresowych kontroli stanu dróg w cyklu rocznym i pięcioletnim nie różnił się i polegał na wskazaniu drogi objętej przeglądem, stanu nawierzchni drogi i jej poboczy oraz zaleceń naprawy drogi w przypadku jej uszkodzeń. W świetle art. 62 ust. 1 *Prawa budowlanego* – okresowe kontrole stanu dróg wykonywane w cyklu rocznym polegają na sprawdzeniu stanu technicznego drogi, zaś okresowe przeglądy prowadzone w cyklu 5- letnim winny być poszerzone o ustalenia dotyczące przydatności drogi do użytkowania, estetyki oraz jej otoczenia. Podczas okresowych przeglądów nie oceniano w jakim stopniu zrealizowane zostały zalecenia z poprzednich przeglądów, które dotyczyły wykonania prac naprawczych i konserwatorskich. Oceny w tym zakresie wymagane były w myśl przepisów art. 62 ust. 1 a *Prawa budowlanego*.

W Urzędzie nie ustanowiono planu rozwoju sieci drogowej, mimo obowiązku wynikającego z art. 20 pkt 1 ustawy o *drogach publicznych*. Nie występowano z projektami ustanowienia stałej organizacji ruchu na drogach gminnych, a także dopuszczono do zdezaktualizowania się tymczasowych organizacji o ustanowienie, których występował do Starosty Jarosławskiego wykonawca autostrady.

Nadzór kierownictwa Urzędu w zakresie spraw dotyczących dróg gminnych ograniczał się do bieżącego utrzymania dróg i ich przejezdności. Brak było właściwych form i efektów nadzoru zmierzającego do legalnie i rzetelnie prowadzonych działań w zakresie zachowania właściwego stanu technicznego gminnej sieci drogowej wykorzystywanej przy budowie autostrady, zapewnienia bezpieczeństwa lokalnego ruchu drogowego w trakcie budowy autostrady, egzekwowania od wykonawcy autostrady sposobu korzystania z dróg lokalnych i bieżącej naprawy zniszczeń i uszkodzeń poeksploatacyjnych, a także współdziałania z Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Rzeszowie w zakresie ochrony stanu technicznego dróg gminnych w związku z budowa autostrady oraz egzekwowania od wykonawcy autostrady przywrócenia drogi do stanu istniejącego przed wyrządzeniem szkody.

² Dz. U. z 2015 r., poz. 460.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 1409, ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 67, poz. 582.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Sieć dróg publicznych na obszarze Gminy Radymno wynosiła łącznie 215,53 km (stan na 19 sierpnia 2015 r.), w tym fragment autostrady A4 stanowił łączną długość 21,09 km (9,778 km + 2,490 km + 8,81 km), drogi krajowe – 26,15 km, drogi powiatowe – 95,87 km i drogi gminne 72,42 km.

Na sieć dróg gminnych składały się drogi o nawierzchni twardej ulepszonej długości 55,73 km, o nawierzchni twardej nieulepszonej (tłuczniowe) - 7,99 km, o nawierzchni gruntowej 8,70 km, w tym żwirowe - 2,40 km i grunt rodzimy 6,30 km.

/dowód: akta kontroli str. 5-7, 466- 470 /

1.1. Monitorowanie przez zarządcę dróg samorządowych stanu i zniszczeń dróg lokalnych.

1.1.1. Legalność i rzetelność działań w zakresie zachowania właściwego stanu technicznego gminnej sieci drogowej.

Opis stanu
faktycznego

Wg zapisów zawartych w regulaminie organizacyjnym Urzędu zadania w zakresie zarządzania drogami gminnymi, w tym w zakresie prowadzenia wszelkich czynności i dokumentów związanych z tymi drogami przypisane zostały do referatu planowania przestrzennego i inwestycji, w którym usytuowano stanowisko inspektora ds. dróg, podległego kierownikowi tegoż referatu.

Zadania dotyczące prowadzenia wszelkich czynności i dokumentów związanych z drogami gminnymi rozpisane zostały - w formie obowiązków wykonawczych - w zakresie czynności inspektora ds. dróg oraz obowiązków nadzorczych, w zakresie czynności kierownika referatu planowania przestrzennego i inwestycji. Dokumenty te zapewniały kompetencje do działań w zakresie monitorowania stanu technicznego dróg gminnych.

Stanowisko inspektora ds. dróg powierzone zostało osobie z wykształceniem technika drogowego i 32 letnim stażem pracy, bez uprawnień i szkoleń z zakresu dróg, zaś stanowisko kierownika referatu planowania przestrzennego i inwestycji zajmuje technik budowlany z 37 letnim stażem pracy i uprawnieniami budowlanymi, nie obejmującymi specjalności dotyczącej dróg.

Brak przez pracowników Urzędu uprawnień z zakresu dróg rozwiązano w Gminie poprzez włączanie, do prowadzonych przez Inspektora ds. dróg okresowych przeglądów dróg, osoby emerytowanej, posiadającej uprawnienia budowlane o specjalności dróg w zakresie projektowania nieskomplikowanych obiektów. Czynności te osoba ta wykonywała bezpłatnie.

/dowód: akta kontroli str.5- 61/

Wójt jako zarządca dróg prowadził książki drogi, oddzielnie dla każdego odcinka drogi, w tym dla dróg eksploatowanych przy budowie autostrady.

Do dróg eksploatowanych przy budowie autostrady zaliczały się 4 drogi gminne, a mianowicie:

- droga ulepszona – bitumiczna G 111720R Nienowice – Chotyniec – długości 5,7 km, eksploatowana w związku z budową autostrady – od 2010 r.,
- nieulepszona droga żwirowa G 111726 Chotyniec- Załazie – długości 3,16 km, eksploatowana w związku z budową autostrady – od 2010 r.,
- G 111717R Błonie – Centrum Sośnica, łącznej długości 2,77 km, z czego 1,282 km ulepszona bitumicznie i 1,488 km nieulepszona, tłuczniowa, eksploatowana w związku z budową autostrady – od 2010 r.,

- G 111728 R Budzyń – Granica Państwa, łącznej długości 2,15 km, z czego 1,088 km nieulepszona, żwirowa, 1,062 km gruntowa, z gruntu rodzimego, eksploatowana w związku z budową autostrady – od 2012 r.

W okresie objętym kontrolą zarządca dróg gminnych przeprowadzał okresowe kontrole stanu dróg, sporządzając na tę okoliczność protokoły przeglądów. Kontrole te przeprowadzano w cyklu rocznym oraz w cyklu pięcioletnim. Ujmowano je w wykazie protokołów, stanowiących załącznik do odpowiednich ksiąg drogi.

/dowód: akta kontroli str.8- 190/

Z zapisów zawartych w wykazach protokołów kontroli okresowych, stanowiących integralną część ksiąg dróg eksploatowanych przy budowie autostrady wynikało, że:

- objazdy dróg sprowadzały się wyłącznie do okresowych kontroli prowadzonych w cyklu rocznym i 5 letnim, w ramach art. 62, ust. 1 pkt 1 *Prawa budowlanego*,
- w okresie eksploatacji dróg w związku z budową autostrady ich stan oceniano jako dobry, bez uwag co do sposobu ich eksploatacji, z wyjątkiem zapisu dokonanego 22 kwietnia 2015 r., odnośnie drogi G11720R Nienowice- Chotyń, której stan oceniono jako zły, z koniecznością odbudowy nawierzchni, jako nawierzchni tłuczniowej, na całej powierzchni.

/dowód: akta kontroli str. 8-13, 47- 52, 62-190/

W okresie objętym kontrolą sporządzano roczne informacje o stanie sieci dróg, które przekazywano do Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Rzeszowie, w terminie do końca kwartału każdego roku. Wg informacji zawartych w tych sprawozdaniach nie wystąpiły wypadki drogowe.

/dowód: akta kontroli str.8- 13/

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi wymaga brak formalnego zlecenia emerytowanej osobie wykonania okresowych przeglądów dróg, w związku z posiadanymi przez nią uprawnieniami budowlanymi o specjalności dotyczącej dróg, których nie posiadają pracownicy Urzędu. W szczególności odnosi się to do braku uregulowania zakresu powierzonych czynności oraz postanowień odnoszących się do odpłatności za wykonane czynności.

Najwyższa Izba Kontroli mając na uwadze, zawarty w art. 62 ust. 4, w związku z art. 62 ust. 1 *Prawa budowlanego*, wymóg prowadzenia okresowych kontroli stanu dróg przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane o specjalności w zakresie dróg, uważa, że zachodzi potrzeba rozważenia skierowania osoby zatrudnionej na stanowisku Inspektora ds. dróg na szkolenie celem uzyskania wymaganych uprawnień lub zatrudnienie osoby z takimi uprawnieniami. Kwalifikacje te są niezbędne zważywszy potrzebę wykazywania, podczas zarządzania drogami gminnymi, umiejętności i zdolności do podejmowania działań w kierunku właściwej gospodarki drogami, rzetelnej oceny ich stanu technicznego oraz prowadzenia procesu remontowo- inwestycyjnego dróg.

Również koniecznym do sprawnego zarządzania drogami jest wypracowanie przez Urząd procedur określających sposób i warunki wykonywania przez właściwych pracowników zadań w zakresie dróg, a także prowadzenia i dokumentowania czynności kontrolnych oraz monitoringu dróg gminnych i obiektów drogowych, w celu zachowania właściwego ich stanu technicznego.

W złożonym wyjaśnieniu Wójt Gminy Radymno zadeklarował opracowanie na piśmie procedur określających warunki wykonywania zadań w zakresie zarządzania drogami, w tym wykonywania i dokumentowania monitoringu i kontroli dróg oraz obiektów drogowych.

/dowód: akta kontroli str.5- 61/

Gmina nie posiadała planu rozwoju gminnej sieci drogowej. Obowiązek w tym zakresie nakładają na zarządcę dróg, przepisy art. 20 pkt 1 ustawy o *drogach publicznych*. Brak planu rozwoju gminnej sieci drogowej Wójt Gminy Radymno tłumaczył, w złożonym wyjaśnieniu, nie uwzględnieniem w budżecie Gminy środków finansowych na opracowanie tego dokumentu.

/dowód: akta kontroli str.8- 13, 47-52/

Pozytywne oceny dróg eksploatowanych w związku z budową autostrady, zamieszczone w książkach dróg za lata 2011 – 2014 nie odpowiadały ustaleniom z okresowych kontroli, zawartych w protokołach przeglądu:

- nr 20/2011 kontroli drogi G111720R Nienowice- Chotyniec przeprowadzonej 22 kwietnia 2011 r., gdzie stwierdzono zły stan drogi i konieczność wykonania remontu nawierzchni,
- nr 20/2012 kontroli drogi G111720R Nienowice- Chotyniec przeprowadzonej 22 kwietnia 2012 r., gdzie stwierdzono zły stan drogi i konieczność wykonania remontu całej nawierzchni,
- nr 20/2013 kontroli drogi G111720R Nienowice- Chotyniec przeprowadzonej 22 kwietnia 2013 r., gdzie stwierdzono zły stan drogi i konieczność wykonania remontu całej nawierzchni,
- nr 20/2014 kontroli drogi G111720R Nienowice- Chotyniec przeprowadzonej 22 kwietnia 2014 r., gdzie stwierdzono zły stan drogi i konieczność wykonania remontu całej nawierzchni od Chotyńca do WD-47,
- nr 26/201 kontroli drogi G111726R Chotyniec - Załazie przeprowadzonej 22 kwietnia 2011 r., gdzie stwierdzono zły stan drogi i konieczność wykonania remontu na całej powierzchni od Chotyńca do WD-47,
- nr 28/2015 kontroli drogi G 11728 Budzyń – Granica Państwa, przeprowadzonej 22 kwietnia 2015 r., gdzie stwierdzono zły stan techniczny, w części drogi gruntowej i konieczność jej wyrównania.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli powyższe zapisy w książkach drogi były nierzetelne, co kwalifikuje się jako nieprawidłowość.

/dowód: akta kontroli str.8- 13, 47-52, 62-190/

W Urzędzie nie prowadzono dziennika objazdu dróg gminnych, w tym również dróg eksploatowanych, w związku z budową autostrady A- 4. Dziennik objazdu, analogicznie jak książki drogi, powinny obejmować każdą drogę gminną. Obowiązek prowadzenia dzienników objazdu wynikał z par. 11 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom.

/dowód: akta kontroli str.8- 190/

Zakres przeprowadzonych przeglądów w cyklu rocznym i pięcioletnim nie różnił się i polegał na wskazaniu drogi objętej przeglądem, stanu nawierzchni drogi i jej poboczy oraz zaleceń naprawy drogi w przypadku jej uszkodzeń. W świetle art. 62 ust. 1 *Prawa budowlanego* – okresowe przeglądy wykonywane w cyklu rocznym polegają na sprawdzeniu stanu technicznego drogi, zaś okresowe przeglądy prowadzone w cyklu 5- letnim winny być poszerzone o ustalenia dotyczące przydatności drogi do użytkowania, estetyki oraz jej otoczenia.

W protokołach z tych kontroli zalecano wykonanie prac naprawczych na wszystkich drogach używanych w związku z budową autostrady, lecz nie kierowano do wykonawcy autostrady żądań w tym zakresie. Nie dokonywano również ocen w jakim stopniu zrealizowane zostały i przez kogo zalecenia wykonania prac naprawczych i konserwatorskich, zawartych w protokołach z poprzednich kontroli. Obowiązek w tym zakresie wynikał z art. 62 ust. 1 a *Prawa budowlanego*. Nie wskazywano też wpływu zniszczeń i uszkodzeń dróg na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego, do czego zobowiązywały przepisy art. 20 pkt 10 ustawy o *drogach publicznych*.

Skutkiem tych zaniedbań Gmina nie posiadała pełnej wiedzy o stopniu i sposobie realizacji prac konserwatorskich lub naprawczych przez wykonawcę autostrady, a także postępującego zakresu uszkodzeń dróg w wyniku ich eksploatacji, w tym w związku z budową autostrady, co w ocenie Najwyższej Izby Kontroli wskazuje na nierzetelność w zarządzaniu drogami.

/dowód: akta kontroli str.5- 190/

1.1.2. Monitoring stanu technicznego dróg zlokalizowanych w pobliżu budowanych odcinków autostrady.

Opis stanu
faktycznego

Obowiązki usuwania uszkodzeń przy eksploatacji dróg gminnych, w związku z budową autostrady A4, określone zostały w umowie z dnia:

- 6 grudnia 2010 r., zawartej pomiędzy [...] ⁵ a Gminą Radymno, dotyczącej drogi gminnej G111720 Nienowice- Chotyniec i drogi G111726 Chotyniec- Załazie wraz z drogami wewnętrznymi nr 39b Łapajówka- Chotyniec, nr 62 Nienowice- Piaski oraz transportu rolnego w Nienowicach, których zakres polegał na bieżącym utrzymaniu wymienionych dróg w stałej przejeźdności i należyłym stanie technicznym, z wyłączeniem utrzymania zimowego, tj. odśnieżania i zwalczania śliskości,

- 6 grudnia 2010 r., zawartej pomiędzy [...] ⁶, Biuro Wykonawcy w Chotyńcu a Gminą Radymno, dotyczącej drogi gminnej G111717 Sośnica- Błonie wraz z drogami wewnętrznymi nr 143 Sośnica oraz nr 156 Święte - „Do torów”, których zakres polegał na bieżącym utrzymaniu wymienionych dróg w stałej przejeźdności i należyłym stanie technicznym,

- 30 stycznia 2012 r. zawartej pomiędzy [...] ⁷ a Gminą Radymno, dotyczącej drogi gminnej G111728R Budzyń- Granica państwa, których zakres polegał na bieżącym utrzymaniu wymienionych dróg w stałej przejeźdności i należyłym stanie technicznym.

W każdej z tych umów, w par. 2 zapisano obowiązek usunięcia przez wykonawcę autostrady szkód po ich zgłoszeniu przez Gminę. I tak w:

- umowie dotyczącej drogi G G111720 Nienowice- Chotyniec i G111726 Chotyniec- Załazie wraz z drogami wewnętrznymi nr 39b Łapajówka- Chotyniec, nr 62 Nienowice- Piaski oraz transportu rolnego w Nienowicach oraz drogi G111728R Budzyń- Granica Państwa – w terminie do 60 dni,

- w umowie dotyczącej drogi gminnej G111717 Sośnica- Błonie wraz z drogami wewnętrznymi nr 143 Sośnica oraz nr 156 Święte - „Do torów” - w terminie do 30 dni.

/dowód: akta kontroli str.47- 61, 96, 162, 190- 205/

Ustalone
nieprawidłowości

W związku z zawartymi, w umowach z wykonawcą autostrady A- 4, obowiązkami usuwania uszkodzeń przy eksploatacji dróg gminnych, w Urzędzie nie ustanowiono procedur monitoringu i bieżącego nadzoru stanu technicznego dróg zlokalizowanych w pobliżu budowanej autostrady i nie zapewniono bieżącego nadzoru nad stanem technicznym dróg, z których korzystał wykonawca autostrady, a także nie zapewniono informacji poprzez monitoring prac i transportu budowlanego w zakresie zagrożeń stanu technicznego dróg lub powstawania uszkodzeń.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak bieżącego nadzoru stanu technicznego dróg oraz monitoringu prac i transportu budowlanego w zakresie zagrożeń stanu technicznego dróg było nierzetelnością oraz niegospodarnością w zarządzaniu drogami, narażonymi

⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2058) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

⁶ j.w.

⁷ j.w.

podczas budowy autostrady na wzmożoną ich eksploatację, a co z tym także się wiąże narażonymi na zniszczenia i uszkodzenia dróg.

/dowód: akta kontroli str.47- 61, 96, 162, 190- 205 /

1.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa lokalnego ruchu drogowego w trakcie budowy autostrady.

Opis stanu faktycznego

Wiedzę o drogach gminnych, wykorzystywanych podczas budowy autostrady A4 i o terminach tej budowy, Gmina uzyskała od wykonawcy tej inwestycji, tj. [...] ⁸, dopiero na etapie zawieranych umów o korzystaniu z dróg w czasie transportu technologicznego. Nie było przypadków wnoszenia do zarządcy drogi o wydanie zezwolenia na przejazd pojazdów nienormatywnych przy budowie autostrady.

/dowód: akta kontroli str.47- 61/

Uwagi dotyczące badanej działalności

W pracach planistycznych, w tym wykonywanych przy tworzeniu budżetu Gminy nie uwzględniano wpływu budowy autostrady na ruch lokalny oraz utrzymanie należytego stanu technicznego dróg, w tym wpływu na ruch lokalny przebiegu i lokalizacji węzłów drogowych związanych z autostradą.

Zarządca dróg po których odbywał się ruch w związku z budową autostrady nie posiadał wiedzy o terminach i transporcie materiałów budowlanych oraz sprzętu i maszyn dostarczanych na budowę autostrady.

Zarządca dróg gminnych nie prowadził okresowych przeglądów stanu ich oznakowania, jak również nie występował do Policji lub Inspekcji Transportu Drogowego o kontrole w tym zakresie oraz kontrole pojazdów obsługujących wykonawcę autostrady, z uwzględnieniem posiadanych zezwoleń na przejazd pojazdów nienormatywnych, wydanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

/dowód: akta kontroli str.47- 61, 96, 162, 190, 206- 218 /

Zarządca nie występował do Starosty Jarosławskiego o ustanowienie organizacji ruchu na drogach gminnych, w tym na drogach wykorzystywanych przy budowie autostrady. Wg wyjaśnienia Wójta Gminy Radymno zaniechanie w tym zakresie wynikało z braku zaplanowania na ten cel środków finansowych w budżecie Gminy.

Z zasięgniętej w kontroli informacji u Starosty Jarosławskiego wynika, że wykonawca autostrady występował i uzyskał podczas jej budowy tymczasową organizację ruchu na niektórych odcinkach dróg. W kontroli stwierdzono, że transport na budowę autostrady był prowadzony, pomimo utraty ważności tymczasowych organizacji. Odnosiło się to do ciągu drogi 111726 R Chotyniec – Załazie: tymczasową organizację wprowadzono od 9 lipca 2011 r. (*użytkowanie drogi rozpoczęło w I kwartale 2011 r.*) do 30 czerwca 2012 r., części drogi 111711R Nienowice- Nienowice PGR: tymczasową organizację wprowadzono od 15 czerwca 2012 r. (*użytkowanie rozpoczęło w I kwartale 2011 r.*) do 31 grudnia 2012 r., części drogi 111720R Nienowice PGR- Chotyniec: tymczasową organizację wprowadzono od 10 lutego 2011 r. do 31 sierpnia 2014 r. (*budowy nie zakończono*), w ciągu drogi 111726 Chotyniec- Załazie: tymczasową organizację wprowadzono od 10 stycznia 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r. (*budowy nie zakończono*).

Projekt organizacji ruchu, w świetle par. 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 września 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków zarządzania ruchem na drogach oraz wykonywania nadzoru nad tym zarządzaniem⁹, przedkłada zarząd drogi, organ zarządzający ruchem, inwestor lub osoba realizująca zamówienie ww. podmiotów. Obowiązek sporządzania i zatwierdzania projektów organizacji ruchu dotyczy nowo wybudowanych dróg lub w razie dokonywania zmian na drogach istniejących. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli przepis ten nie przesądza jednoznacznie, czy

⁸ j.w.

⁹ Dz. U. Nr 177, poz. 1729

w odniesieniu do dróg istniejących, na których dochodziło do zmian organizacji ruchu istnieje obowiązek posiadania dokumentacji organizacji ruchu, tj. zatwierdzonego projektu stałej organizacji ruchu. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli brak stałej lub nieposiadanie aktualnej tymczasowej organizacji ruchu narusza zasady utrzymania dróg publicznych oraz ich ochrony w zakresie bezpieczeństwa ruchu użytkowników, a także ochrony stanu technicznego dróg przy przewożeniu wysokotonażowych ładunków. Braki te utrudniają rzetelną kontrolę dróg i ich użytkowanie.

/dowód: akta kontroli str.47- 61, 296, 162, 190, 206- 341, 494- 495 /

1.1.4. Nadzór nad działalnością zarządu dróg oraz realizacja wniosków pokontrolnych.

Opis stanu faktycznego

W okresie 2012 – 2015 nie były przeprowadzane zarówno przez organy kontroli oraz służby nadzoru budowlanego kontrole stanu technicznego i oznakowania dróg gminnych oraz organizacji sprawowanego nadzoru przez zarządcę dróg gminnych, jak również dokumentacji związanej z drogami gminnymi. Gmina nie była zobowiązana formalnie do prowadzenia audytu wewnętrznego. Nadzór kierownictwa Urzędu w zakresie spraw dotyczących dróg gminnych ograniczał się do zainteresowania bieżącym utrzymaniem dróg i ich przejezdności. Brak było właściwych form i efektów nadzoru zmierzającego do legalnie i rzetelnie prowadzonych działań w zakresie zachowania należytego stanu technicznego gminnej sieci drogowej wykorzystywanej przy budowie autostrady, zapewnienia bezpieczeństwa lokalnego ruchu drogowego w trakcie budowy autostrady, egzekwowania od wykonawcy autostrady sposobu korzystania z dróg lokalnych i bieżącej naprawy zniszczeń i uszkodzeń poeksploatacyjnych, a także współdziałania z Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Rzeszowie w zakresie ochrony stanu technicznego dróg gminnych w związku z budową autostrady oraz egzekwowania od wykonawcy autostrady przywrócenia drogi do stanu istniejącego przed wyrządzeniem szkody.

/dowód: akta kontroli str.47- 61, 213/

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki, w zbadanym zakresie.

1.2. Egzekwowanie przez zarządcę dróg naprawy zniszczeń i uszkodzeń powstałych przy budowie autostrady A4.

1.2.1 Umowy z wykonawcą budowy autostrady w zakresie sposobu korzystania z dróg lokalnych.

Opis stanu faktycznego

Urząd przed rozpoczęciem prac przy budowie autostrady A4 zawarł z wykonawcą inwestycji, tj. [...] ¹⁰ 3 umowy, dotyczące zakresu i sposobu korzystania z 4 dróg gminnych o łącznej długości 8,69 km. W każdej z tych umów, w par. 1 ustanowiono jednakowej treści, następujące warunki:

¹⁰ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2058) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączała jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

- przed rozpoczęciem transportu technologicznego [...] ¹¹ wykona inwentaryzację techniczno-fotograficzną dla dróg i przekaże ją Gminie do archiwizacji,
- [...] ¹² przyjmie na siebie obowiązki związane z bieżącym utrzymaniem dróg w stałej przejezdności i należytym stanie technicznym,
- transport techniczny po drogach nie może powodować negatywnego oddziaływania na przyległe tereny, względem osób trzecich,

- 2 umowy z 6 grudnia 2010 r., zawarte zostały na okres od 6 grudnia 2010 r. do czasu zakończenia robót, związanych z budową autostrady, w przypadku dróg G111720 Nienowice- Chotyńiec i G 111726 Chotyńiec- Załazie, G111717 Sośnica Błonie- Sośnica Centrum, wraz ze wskazanymi drogami wewnętrznymi, 1 umowę z dnia 30 stycznia 2012 r. zawarto na okres od 30 stycznia 2012 r. do 29 lutego 2012 r. i dotyczyła drogi G111728 Budzyń- Granica.

Ponadto w par. 2 tych umów, ustanowiono kolejne warunki polegające na tym, że:

- wykonawca autostrady zobowiązany został do uporządkowania drogi po zakończeniu przejazdów i przywrócenia jej do stanu nie gorszego niż przed rozpoczęciem użytkowania,
- w przypadku wystąpienia szkód na wniosek Gminy w ciągu 30 dni przeprowadzone zostanie ich oszacowanie przez uprawnionego rzeczoznawcę na koszt [...] ¹³, który wypłaci Gminie odszkodowanie w kwocie określonej przez rzeczoznawcę, jeżeli wyrządzona szkoda powstała wskutek transportu technologicznego,
- w procesie mającym na celu ustalenie odpowiedzialności za szkodę i jej wysokości obecni będą przedstawiciele [...] ¹⁴, powiadamiani z 7 dniowym wyprzedzeniem.

/dowód: akta kontroli str.96, 162, 190/

Opis stanu faktycznego

Zarządca dróg zgłosił, pismem nr PI.7021.66.2015 do [...] ¹⁵ z dnia 14 maja 2015 r., roszczenie finansowe w wysokości 892.440,47 zł - za zniszczone 2 drogi, tj. drogi G111720 Nienowice- Chotyńiec – roszczona kwota 885.060,47 zł i drogi G111728 Budzyń- Granica – roszczona kwota 7.380 zł. Do pisma załączono kosztorys inwestorski, sporządzony przez pracownika Urzędu, prowadzącego sprawy dotyczące dróg, który nie posiadał wymaganych umową uprawnień rzeczoznawcy. Kosztorys podpisany został przez Wójta Gminy Radymno, w którym odnośnie:

-drogi G111720 Nienowice- Chotyńiec wyspecyfikowano rzeczowy zakres robót polegający na robotach pomiarowych przy liniowych robotach ziemnych wartości netto 16.947,36 zł, robotach ziemnych – wartości netto 38.025 zł, odtworzenie nawierzchni z kruszywa łamanego – wartości netto 517.100 zł, roboty ziemne przy odtworzeniu rowów przydrożnych- wartości netto 147.030 zł, przy czym wskazano pozycje z katalogu norm roboczych, jako podstawę nakładu, a ponadto w specyfikacji tej podano wykonanie podbudowy z kruszywa łamanego- wartości netto 432 zł, wg kalkulacji własnej. Do łącznej wartości netto wynoszącej 719.561,36 zł doliczony został 23 % VAT, tj. w kwocie 165.499,11 zł,

- drogi G111728 Budzyń- Granica wyspecyfikowano kruszywo na okład drogi wartości netto 6 tys. zł, wg kalkulacji własnej, doliczając 23 % VAT, tj. w kwocie 1.380 zł.

W celu ustalania odpowiedzialności za szkodę i jej wysokości Gmina nie powiadomiła wykonawcy autostrady, który wg umowy z dnia 6 grudnia 2010 r. winien być powiadomiony z prawem uczestniczenia w tych czynnościach.

/dowód: akta kontroli str. 85- 88/

¹¹ j.w.

¹² j.w.

¹³ j.w.

¹⁴ j.w.

¹⁵ j.w.

Zarządca dróg kierując do wykonawcy autostrady pismo nr PI.7021.66.2015 do J&P [...] ¹⁶. z dnia 14 maja 2015 r. o roszczenie finansowe w wysokości 892.440,47 zł – za zniszczone 2 drogi, tj. drogi G111720 Nienowice- Chotyń i drogi G111728 Budzyń- Granica Państwa nie wykonał postanowień par. 2 umów dotyczących zakresu i sposobu korzystania z tych dróg, które w przypadku wystąpienia szkód nakładały na Gminę obowiązek powołania na koszt [...] ¹⁷ uprawnionego rzeczoznawcy celem dokonania w ciągu 30 dni szacunku szkody, powiadamiając o tym wykonawcę autostrady z 7 dniowym wyprzedzeniem w celu umożliwienia mu udziału w tym procesie.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działanie Gminy przy wymierzaniu i wzywaniu wykonawcy autostrady do wypłacenia żądanej sumy pieniężnej za powstałe zniszczenia i uszkodzenia były nieprawidłowe, sprzeczne z postanowieniami par. 2 warunków umów, zawartych w dniu 6 grudnia 2010 r. – odnośnie drogi G111720 Nienowice- Chotyń i w dniu 30 stycznia 2012 r. - drogi G111728 Budzyń- Granica Państwa. Oszacowania szkody dokonano po blisko 5 latach eksploatacji dróg, przez nieuprawnionego inspektora ds. dróg, zatrudnionego w Urzędzie. Wykonanie tej czynności należało natomiast powierzyć uprawnionemu rzeczoznawcy, zawiadamiając o tym fakcie wykonawcę autostrady. Odpowiedzialność w tym zakresie ponoszą inspektor ds. dróg, kierownik referatu planowania przestrzennego i inwestycji, a także wójtowie wybrani w wyborach w dniu 21 listopada 2010 r. oraz 16 listopada 2014 r.

/dowód: akta kontroli str. 8- 13, 47- 61, 85- 88, 96, 162, 190 /

Urząd nie dysponował w kontroli inwentaryzacją fotograficzną i opisową obiektów budowlanych na terenach przyległych oraz dróg, tras dostępu i urządzeń obcych na placu budowy, jak i w jego otoczeniu, których stan mógł ulec pogorszeniu w wyniku prowadzenia robót budowlanych. Inwentaryzacja taka powinna być poświadczona przez wykonawcę, inżyniera i gestorów lub zarządców dróg lub urządzeń obcych, bądź obiektów budowlanych, zgodnie z subklauzulą 4.13 ¹⁸. W warunkach zawartych 6 grudnia 2010 r. i 30 stycznia 2012 r. umów na korzystanie z dróg gminnych przez wykonawcę autostrady zamieszczono zobowiązanie wykonania przez [...] ¹⁹ inwentaryzacji fotograficznej dla wymienionych dróg.

W złożonym wyjaśnieniu Wójt Gminy stwierdził, że wykonawca nie przekazał inwentaryzacji, pomimo wymogu wynikającego z umów o korzystanie z dróg gminnych i ponagieł telefonicznych.

W kontroli ustalono, że Gmina nie dokonywała we własnym zakresie inwentaryzacji po przekazaniu dróg do ich użytkowania przez wykonawcę autostrady i nie posiada źródła pozwalającego na ustalenie stanu drogi jaki ma zostać przywrócony przez wykonawcę autostrady.

/dowód: akta kontroli str. 47- 61, 96, 162, 190, 342- 345 /

1.2.2. Naprawa zniszczeń i uszkodzeń poeksploatacyjnych.

Droga G 111726 Chotyń- Załazie i droga G 111717R Błonie – Centrum Sośnica oddana została, protokołem odbioru z dnia 22 kwietnia 2015 r., w stanie nie gorszym niż przed rozpoczęciem ich użytkowania. Wykonawca autostrady na własny koszt

¹⁶ j.w.

¹⁷ j.w.

¹⁸ Vide wzorzec międzynarodowych warunków kontraktowych - FIDIC.

¹⁹ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2058) i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie ujawnienia nazwy przedsiębiorcy. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

naprawił drogę G111728 Budzyń – Granica Państwa poprzez wyrównanie kolein oraz utwardzenie jej kruszywem. Naprawa ta była wynikiem żądania zarządcy drogi przedstawionego w piśmie nr PI.7021.66.2015 z dnia 14 maja 2015 r., w którym Wójt Gminy Radymno wystąpił do [...] ²⁰ o zapłatę kwoty 892.440,47 zł, w związku ze zniszczeniem drogi G111720 Nienowice- Chotyniec - na wartość 885.060,47 zł i drogi G111728 Budzyń – Granica Państwa – na wartość 7.380 zł. Naprawioną drogę odebrano, bez zastrzeżeń ze strony zarządcy drogi. Również przeprowadzone w kontroli, oględziny drogi, nie wykazały jej uszkodzenia.

Zawarte w ww. piśmie roszczenie Gminy o zapłacenie przez wykonawcę autostrady 885.060 zł – tytułem odszkodowania w celu odtworzenia w drodze Nienowice – Chotyniec nawierzchni w technologii kruszywa łamanego [...] ²¹ uznał w całości jako bezzasadne, stwierdzając że przed rozpoczęciem transportu związanego z wykonaniem odcinka autostrady A-4 zlecono firmie [...] ²² inwentaryzację techniczno- fotograficzną, która wykazała zły stan techniczny tej drogi wskutek dużych nierówności, ubytków w nawierzchni, licznych spękań i, że drogę przekazuje się w stanie niepogorszonym. Jak uprzednio stwierdzono, Gmina nie wyegzekwowała od wykonawcy autostrady dokumentacji z tej inwentaryzacji, mimo prawa do niej, w świetle par. 1 umowy z dnia 6 grudnia 2010 r. na użytkowanie drogi Nienowice – Chotyniec.

/dowód: akta kontroli str. 85- 89, 471- 492,496- 499/

Ustalone
nieprawidłowości

Zarządca drogi Nienowice – Chotyniec wykazywał w protokołach z okresowych przeglądów powstałe podczas budowy autostrady zniszczenia i uszkodzenia poeksploatacyjne, jednak nie zgłaszał ich wykonawcy autostrady, z żądaniem zapłacenia odszkodowania. Umożliwiały mu to zapisy par. 2 pkt 3 i 4 umowy z [...] ²³, zwartej 6 grudnia 2010 r., gdzie stwierdzono iż w przypadku wystąpienia szkód z tytułu prowadzenia transportu technologicznego, związanego z budową autostrady A- 4, na wniosek Gminy przeprowadzony zostanie szacunek szkody przez uprawnionego rzeczoznawcę, na koszt wykonawcy autostrady, który wypłaci odszkodowanie Gminie w wysokości określonej przez uprawnionego rzeczoznawcę. Dopiero w maju 2015 r., tj. po blisko 5 latach od rozpoczęcia transportu technologicznego, i blisko roku od jego zakończenia, kiedy wykonawca autostrady wystąpił o odbiór drogi wskutek zakończenia jej eksploatacji, Urząd podjął starania o zapłatę za powstałe zniszczenia i uszkodzenia, przy czym nie było to postępowanie przewidziane w zapisach par. 2 i 3 umowy z [...] ²⁴. Wykonawca autostrady odmówił tej zapłaty, twierdząc że drogę przejął w złym stanie technicznym, co wykazała sporządzona przez niego inwentaryzacja techniczno-fotograficzna. Należy przy tym stwierdzić, że pomimo zagwarantowanego w umowie o korzystaniu z drogi prawa do tej dokumentacji, Urząd nie dysponował nią, a ponadto podczas budowy autostrady nie prowadził bieżącego nadzoru nad stanem tej i pozostałych dróg po których prowadzony był transport technologiczny oraz nie prowadził monitoringu prac i transportu budowlanego w zakresie zagrożeń dla stanu technicznego dróg. Jak również na bieżąco nie zgłaszał i nie egzekwował usunięcia stwierdzonych uszkodzeń dróg, które wykazywały kontrole okresowe. Brakom tym sprzyjało nieustanowienie procedur określających warunki wykonywania przez pracowników zadań w zakresie zarządzania drogami, a także wykonywania i bieżącego dokumentowania sprawowanego nadzoru nad stanem dróg oraz monitorowania prac i transportu w związku występującymi zagrożeniami dla stanu technicznego dróg, jak również zgłaszania i sposobu egzekwowania naprawy zniszczonych dróg. Urząd nie wystarczająco efektywnie i skutecznie na bieżąco współpracował z Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad

²⁰ j.w.

²¹ j.w.

²² j.w.

²³ j.w.

²⁴ j.w.

w Rzeszowie, uczestniczącym w nadzorze inwestorskim budowanej autostrady. W zasięgniętej informacji do celów niniejszej kontroli, Dyrektor Oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Rzeszowie podał, m. in., że o niewypełnieniu zobowiązań [...] ²⁵ dowiedziano się dopiero na podstawie, otrzymanego do wiadomości, pisma nr PI.7021.66.2015 z dnia 14 maja 2015 r. Wezwany do wyjaśnienia [...] ²⁶ stwierdził, że inwentaryzacja opisowo-fotograficzna wskazuje, że droga na etapie przejmowania była w złym stanie technicznym, a zobowiązanie do jej przywrócenia do stanu nie gorszego niż przed rozpoczęciem użytkowania zostało wykonane, przy czym wskazał że w przypadku podtrzymania przez Gminę Radymno stanowiska o wystąpieniu szkód powinny mieć zastosowanie zapisy par. 2 pkt 3 – 5 umowy z dnia 6 stycznia 2010 r. Rekapituluje w informacji stwierdzono, że z uwagi na brak z każdej strony dobrej woli rozwiązania problemu Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Rzeszowie zaangażuje się w tą sprawę i podejmie działania zmierzające do ostatecznego jej rozstrzygnięcia, o co wnosili Wójt Gminy Radymno w piśmie nr PI.7021.86.2015 do Oddziału z dnia 4 sierpnia 2015 r. W deklaracji wskazał podjęcie, jeszcze w sierpniu br. omówienia powstałego problemu, przeprowadzenia oględzin drogi G111720 Nienowice-Chotyniec, porównania obecnego stanu technicznego drogi z wykonaną inwentaryzacją i wyegzekwowanie przyjętych ustaleń.

Do informacji Dyrektora Oddziału GDDKiA w Rzeszowie załączona została m. in. wykonana przez [...] ²⁷ kopia inwentaryzacji z opisem i dokumentacją fotograficzną, wskazującą na całą długość drogi G111720 nierówności, ubytki w nawierzchni oraz liczne spękania.

/dowód: akta kontroli str. 47- 61, 85- 89, 162, 190, 342- 465 /

1.2.3. Oględziny wybranych odcinków dróg.

Opis stanu
faktycznego

W kontroli dokonano oględzin 2 dróg G11720R Nienowice- Chotyniec oraz G 11728R Budzyń- Granica stwierdzając ich zniszczenia w wyniku nadmiernej eksploatacji, skracającej ich żywotność oraz braki i ograniczenia widoczności znaków. I tak:

- droga G111720R Nienowice- Chotyniec

Przebieg (ciąg) drogi od miejscowości Nienowice do miejscowości Chotyniec. Długość drogi 5,700 km, szerokość 5m. Na odcinku od km 0+560 do km 1+170 nawierzchnia o szerokości 5m, odtworzona została przez wykonawcę autostrady, w technologii asfaltobetonowej.

Droga w pozostałej części (od km 0+000 do km 0+560 i od km 1+170 do km 5+700) została całkowicie zdegradowana, co w ocenie zarządcy drogi nastąpiło wskutek intensywnego transportu materiałów na budowę autostrady. Stwierdzono śladowe pozostałości po nawierzchni smołowej, ściągniętej w wyniku wyrównywania przez wykonawcę autostrady ubytków nawierzchni, a następnie utwardzania drogi żwirem.

Podczas wyrównywania drogi, na odcinku od km 0+000 do km 0+560 zasypano pobocza pryzmami wyschniętego błota i resztkami materiału pochodzącego z drogi. Również przydrożne rowy zostały zasypane, bez ich odtworzenia. W wyniku wyrównywania drogi w km 0+400 (na lewym poboczu) pozostawiono, na odcinku 20m, nieregularną pryzmę gruzu betonowego i asfaltu przemieszanego z gruntem, zawężając szerokość drogi do 3 m. Pas drogowy po jednej i drugiej

²⁵ j.w.

²⁶ j.w.

²⁷ j.w.

stronie drogi był zarośnięty chwastami o wysokości do 1 m. Cała droga posiadała pionowe oznakowanie, z wyjątkiem 2 skrzyżowań, gdzie nie było żadnego oznakowania.

- droga G111728R Budzyń - Granica

Przebieg (ciąg) drogi od miejscowości Budzyń do granicy RP- Ukraina. Długość drogi 2,150 km. Na odcinku od km 0+000 do km +600 droga ma szerokość 3 m i nawierzchnię asfaltobetonową, wykonaną przez Gminę Radymno. Na odcinku od km 0+600 do km 2+150 droga ma szerokość 5m i nawierzchnię żwirowo-tłuczniową oraz pobocza gruntowe z odcinkowymi rowami przydrożnymi. Stan drogi nie wskazywał uszkodzeń nawierzchni oraz ograniczonej widoczności znaków drogowych.

/dowód: akta kontroli str. 471 – 492, 494- 495 /

1.2.2. Współdziałanie zarządcy dróg z Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad.

Opis stanu
faktycznego

Gmina nie wypracowała procedur i nie współdziałała z Oddziałem GDDKiA w Rzeszowie w zakresie ochrony stanu technicznego dróg lokalnych w związku z budową autostrady. Dopiero w wyniku odmowy uwzględnienia przez wykonawcę autostrady roszczeń o zapłacenie sumy pieniężnej za powstałe zniszczenia i uszkodzenia drogi G111720R Nienowice- Chotyniec wystąpiono o pomoc w wyegzekwowaniu żądania (pismo z dnia 4 sierpnia 2015 r.).

W harmonogramach remontu dróg nie uwzględniano prac na drogach, które wykorzystywane były, w związku z budową autostrady A4.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działalność kontrolowanej jednostki, w zbadanym zakresie. Gmina nierzetelnie dokumentowała stan techniczny dróg w okresie ich eksploatacji, w związku z budową autostrady. Nie egzekwowano wykonywania przez wykonawcę autostrady obowiązku wynikającego z zawartych umów o użytkowanie dróg, bieżącego utrzymywania ich w stanie nie pogorszonego od przyjętego. Dopiero po blisko 5 letnim okresie od rozpoczęcia transportu technologicznego podjęła działania w zakresie odszkodowania, co ocenia się jako przejaw niegospodarności. Również nie wyegzekwowanie inwentaryzacji fotograficzno- opisowej dróg przekazanych do użytkowania wykonawcy autostrady jest nieprawidłowością, która będzie ważyła przy ustalaniu stanu faktycznego dróg, w związku z ewentualnym roszczeniem zapłaty przez wykonawcę autostrady na rzecz Gminy sumy pieniężnej za powstałe zniszczenia i uszkodzenia dróg, względnie naprawę drogi. Nieprawidłowość tę kwalifikuje się jako nierzetelność i niegospodarność w zarządzaniu drogami.

IV. Uwagi i wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Opracowanie planu rozwoju gminnej sieci drogowej.
2. Zamieszczanie w książkach dróg rzetelnych danych, wynikających z przeprowadzanych przeglądów stanu dróg.
3. Prowadzenie dzienników objazdu dróg.
4. Działania w celu wyegzekwowania od wykonawcy autostrady wypłacenia odszkodowania za powstałe zniszczenia i uszkodzenia drogi G11720 Nienowice-Chotyniec lub jej naprawę, stosownie do warunków umowy w zakresie transportu technologicznego po tej drodze.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, dniawrześnia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie

Kontroler

Dyrektor

Marian Skrabalak
Główny specjalista kontroli państwowej

Wiesław Motyka

²⁸ Dz. U. z 2015 r., poz.1096

Podpis

podpis